

**Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy 6 szkoły podstawowej
oparte na Programie nauczania biologii – Puls życia autorstwa Anny Zdziennickiej**

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Świat zwierząt	1. W królestwie zwierząt	<i>Uczeń:</i> ⊗ wymienia wspólne cechy zwierząt ⊗ wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych	<i>Uczeń:</i> ⊗ przedstawia poziomy organizacji ciała zwierząt ⊗ podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych	<i>Uczeń:</i> ⊗ definiuje pojęcia <i>komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm</i> ⊗ na podstawie podręcznika przyporządkowuje podane zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej	<i>Uczeń:</i> ⊗ charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce ⊗ charakteryzuje pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców ⊗ podaje przykłady szkieletów bezkręgowców	<i>Uczeń:</i> ⊗ prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt ⊗ na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej
	2. Tkanki: nabłonkowa, mięśniowa i nerwowa	⊗ wyjaśnia, czym jest tkanka ⊗ wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych ⊗ przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	⊗ wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej ⊗ opisuje budowę wskazanej tkanki ⊗ przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	⊗ określa miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek ⊗ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy pomocy nauczyciela rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	⊗ charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych ⊗ rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych ⊗ omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej ⊗ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	⊗ na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych ⊗ wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami ⊗ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych ⊗ wykonuje z dowolnego materiału model wybranej tkanki zwierzęcej

	3. Tkanka łączna	☞ wymienia rodzaje tkanki łącznej ☞ wymienia składniki krwi ☞ przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	☞ wskazuje rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie ☞ opisuje składniki krwi ☞ przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	☞ wskazuje zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej ☞ omawia funkcje składników krwi ☞ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy niewielkiej pomocy nauczyciela rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	☞ omawia właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej ☞ charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi ☞ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	☞ wykazuje związek istniejący między budową elementów krwi a pełnionymi przez nie funkcjami ☞ wykonuje mapę mentalną dotyczącą związku między budową poszczególnych tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami ☞ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje oraz opisuje elementy tkanki widziane pod mikroskopem
	4. Parzydełkowce – najprostsze zwierzęta tkankowe	☞ wskazuje miejsce występowania parzydełkowców ☞ rozpoznaje na ilustracji parzydełkowca wśród innych zwierząt	☞ wymienia cechy budowy parzydełkowców ☞ wyjaśnia, na czym polega rola parzydełek	☞ porównuje budowę oraz tryb życia polipa i meduzy ☞ rozpoznaje wybrane gatunki parzydełkowców	☞ charakteryzuje wskazane czynności życiowe parzydełkowców ☞ ocenia znaczenie parzydełkowców w przyrodzie i dla człowieka	☞ wykazuje związek istniejący między budową parzydełkowców a środowiskiem ich życia ☞ przedstawia tabelę, w której porównuje polipa z meduzą ☞ wykonuje model parzydełkowca
	5. Płazińce – zwierzęta, które	☞ wskazuje miejsce występowania	☞ wskazuje na ilustracji elementy	☞ omawia przystosowanie	☞ charakteryzuje wskazane czynności	☞ analizuje możliwości zakażenia się

II. Od parzydełkowców do pierścienic	mają nitkowate ciało	płazińców ☞ rozpoznaje na ilustracji tasiemca	budowy tasiemca ☞ wskazuje drogi inwazji tasiemca do organizmu ☞ wskazuje na schemacie cyklu rozwojowego tasiemca żywiciela pośredniego	tasiemca do pasożytniczego trybu życia ☞ charakteryzuje znaczenie płazińców ☞ omawia rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca	życiowe płazińców ☞ omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem	chorobami wywoływanymi przez płazińce ☞ ocenia znaczenie płazińców w przyrodzie i dla człowieka
	6. Nicienie – zwierzęta, które mają nitkowate ciało	☞ wskazuje środowisko życia nicieni ☞ rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych zwierząt	☞ wskazuje charakterystyczne cechy nicieni ☞ omawia budowę zewnętrzną nicieni ☞ wymienia choroby wywołane przez nicienie	☞ wskazuje drogi inwazji nicieni do organizmu ☞ wyjaśnia, na czym polega „choroba brudnych rąk”	☞ charakteryzuje objawy chorób wywołanych przez nicienie ☞ omawia znaczenie profilaktyki	☞ analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywołanymi przez nicienie ☞ przygotowuje prezentację multimedialną na temat chorób wywołanych przez nicienie ☞ charakteryzuje znaczenie nicieni w przyrodzie i dla człowieka
	7. Pierścienice – zwierzęta zbudowane z segmentów	☞ rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt ☞ wskazuje środowisko życia pierścienic	☞ wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej pierścienic ☞ wyjaśnia znaczenie szczecinek	☞ omawia środowisko i tryb życia nereidy oraz pijawki ☞ na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę	☞ wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia ☞ charakteryzuje wskazane czynności życiowe pierścienic	☞ zakłada hodowlę dżdżownic, wskazując, jak zwierzęta te przyczyniają się do poprawy struktury gleby ☞ ocenia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka

	8. Cechy stawonogów	☞ rozpoznaje stawonogi wśród innych zwierząt ☞ wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów ☞ wymienia główne części ciała poszczególnych grup stawonogów	☞ wymienia miejsca bytowania stawonogów ☞ rozróżnia wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki	☞ wykazuje różnorodność miejsc bytowania stawonogów ☞ przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki ☞ opisuje funkcje odnóży stawonogów ☞ wyjaśnia, czym jest oskórek	☞ charakteryzuje wskazane czynności życiowe stawonogów ☞ omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków ☞ wymienia cechy adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów ☞ wyjaśnia, czym jest oko złożone	☞ przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne ☞ analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk
	9. Skorupiaki – stawonogi, które mają twarde pancerz	☞ wymienia główne części ciała skorupiaków ☞ wskazuje środowiska występowania skorupiaków ☞ rozpoznaje skorupiaki wśród innych stawonogów	☞ wymienia cztery grupy skorupiaków	☞ nazywa poszczególne części ciała u raka stawowego	☞ wykazuje związek między budową skorupiaków a środowiskiem ich życia	☞ charakteryzuje znaczenie skorupiaków w przyrodzie i dla człowieka
	10. Owady – stawonogi zdolne do lotu	☞ wymienia elementy budowy zewnętrznej owadów ☞ wylicza środowiska życia owadów ☞ rozpoznaje owady wśród innych stawonogów	☞ wskazuje charakterystyczne cechy budowy wybranych gatunków owadów ☞ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	☞ na kilku przykładach omawia różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach ☞ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	☞ wykazuje związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia ☞ na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów w przyrodzie i dla człowieka	☞ analizuje budowę narządów gębowych owadów i wykazuje jej związek z pobieranym pokarmem

III. Stawonogi i mięczaki	11. Pajęczaki – stawonogi, które mają cztery pary odnóży	☞ wymienia środowiska występowania pajęczaków ☞ rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów	☞ wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków ☞ omawia sposób odżywiania się pajęczaków	☞ na podstawie cech budowy zewnętrznej pajęczaków przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków ☞ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe pajęczaków	☞ omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli ☞ charakteryzuje odnoża pajęczaków	☞ ocenia znaczenie pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka ☞ analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia
	12. Mięczaki – zwierzęta, które mają muszlę	☞ wymienia miejsca występowania mięczaków ☞ wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka	☞ omawia budowę zewnętrzną mięczaków ☞ wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków	☞ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe mięczaków	☞ wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów ☞ omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka	☞ rozpoznaje na ilustracji gatunki ślimaków ☞ konstruuje tabelę, w której porównuje trzy grupy mięczaków
	13. Ryby – kręgowce środowisk wodnych	☞ wskazuje wodę jako środowisko życia ryb ☞ rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych	☞ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ryb ☞ nazywa i wskazuje położenie płetw ☞ opisuje proces wymiany gazowej u ryb	☞ na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe ryb ☞ przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie znajomości ich cech charakterystycznych	☞ wyjaśnia, na czym polega zmiennocieplność ryb ☞ omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło	☞ omawia przystosowania ryb w budowie zewnętrznej i czynnościach życiowych do życia w wodzie
	14. Przegląd i znaczenie ryb	☞ określa kształty ciała ryb w zależności od różnych miejsc ich występowania	☞ podaje przykłady zdobywania pokarmu przez ryby ☞ wyjaśnia, czym jest	☞ kilkoma przykładami ilustruje strategię zdobywania pokarmu przez ryby	☞ omawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka	☞ wykazuje związek istniejący między budową ryb a miejscem ich

IV. Kręgowce zmiennocieplne			ławica i plankton			bytownia
	15. Płazy – kręgowce środowisk wodno-łądowych	☞ wskazuje środowisko życia płazów ☞ wymienia części ciała płazów	☞ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płuza ☞ wymienia stadia rozwojowe żaby	☞ charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie ☞ omawia wybrane czynności życiowe płazów	☞ omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie ☞ rozpoznaje przedstawicieli płazów wśród innych zwierząt, wskazując na ich charakterystyczne cechy	☞ wyjaśnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach ☞ wykazuje związek istniejący między trybem życia płazów a ich zmiennocieplnością
	16. Przegląd i znaczenie płazów	☞ rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, beznogie i bezogonowe	☞ podaje przykłady płazów żyjących w Polsce ☞ wymienia główne zagrożenia dla płazów	☞ rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie ☞ omawia główne zagrożenia dla płazów	☞ charakteryzuje płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie ☞ wskazuje sposoby ochrony płazów	☞ ocenia znaczenie płazów w przyrodzie i dla człowieka ☞ wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat płazów żyjących w Polsce
	17. Gady – kręgowce, które opanowały ląd	☞ wymienia środowiska życia gadów ☞ omawia budowę zewnętrzną gadów	☞ wyjaśnia związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmiennocieplnością ☞ rozpoznaje gady wśród innych zwierząt	☞ opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie ☞ omawia tryb życia gadów	☞ charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów ☞ analizuje przebieg wymiany gazowej u gadów	☞ analizuje pokrycie ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody ☞ wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia
18. Przegląd i znaczenie gadów	☞ rozpoznaje na ilustracji jaszczurki, krokodyły, węże i żółwie	☞ określa środowiska życia gadów ☞ podaje przyczyny zmniejszania się populacji gadów	☞ omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady ☞ wskazuje sposoby ochrony gadów	☞ charakteryzuje gady występujące w Polsce ☞ wyjaśnia przyczyny wymierania gadów i podaje sposoby	☞ ocenia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka ☞ wykonuje portfolio lub prezentację	

					zapobiegania zmniejszaniu się ich populacji	multimedialną na temat gadów żyjących w Polsce
V. Kręgowce stałocieplne	19. Ptaki – kręgowce zdolne do lotu	☞ wymienia różnorodne siedliska występowania ptaków ☞ na żywym okazie lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków	☞ rozpoznaje rodzaje piór ☞ wymienia elementy budowy jaja ☞ wskazuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne ☞ rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy	☞ omawia przystosowania ptaków do lotu ☞ omawia budowę piór ☞ wyjaśnia proces rozmnażania i rozwój ptaków	☞ analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją ☞ wykazuje związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków ☞ wyjaśnia proces rozmnażania i rozwoju ptaków	☞ wykazuje związek istniejący między przebiegiem wymiany gazowej a przystosowaniem ptaków do lotu ☞ na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie rozpoznaje gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę
	20. Przegląd i znaczenie ptaków	☞ podaje przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach	☞ wymienia pozytywne znaczenie ptaków w przyrodzie	☞ omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka ☞ wskazuje zagrożenia dla ptaków	☞ wykazuje związek istniejący między wielkością i kształtem dziobów ptaków a rodzajem spożywanego przez nie pokarmu ☞ omawia sposoby ochrony ptaków	☞ wykazuje związek między stałocieplnością ptaków a środowiskiem i trybem ich życia ☞ korzysta z klucza do oznaczania popularnych gatunków ptaków
	21. Ssaki – kręgowce, które karmią młode mlekiem	☞ wskazuje środowiska występowania ssaków ☞ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ssaków	☞ wykazuje zróżnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki ☞ określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne ☞ wymienia wytwory skóry ssaków	☞ na ilustracji lub na żywym obiekcie wskazuje cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków ☞ wyjaśnia, że budowa skóry ssaków ma związek z utrzymywaniem przez	☞ opisuje przystosowania ssaków do różnych środowisk życia ☞ charakteryzuje opiekę nad potomstwem u ssaków ☞ identyfikuje	☞ analizuje związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi środowiskami ich występowania i ich życiową aktywnością ☞ analizuje funkcje

				nie stałocieplności ☞ omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków	wytwory skóry ssaków	skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki
	22. Przegląd i znaczenie ssaków	☞ wymienia przystosowania ssaków do zróżnicowanych środowisk ich bytowania	☞ wykazuje zależność między budową morfologiczną ssaków a zajmowanym przez nie siedliskiem ☞ nazywa wskazane zęby ssaków	☞ rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje ☞ wyjaśnia znaczenie ssaków dla przyrody	☞ omawia znaczenie ssaków dla człowieka ☞ wymienia zagrożenia dla ssaków	☞ analizuje zagrożenia ssaków i wskazuje sposoby ich ochrony ☞ wykazuje przynależność człowieka do ssaków